

Бундан таҳмина ўн йил муқаддам уруш қатнанчиси, шифорок Абдулхай Иногомович Воҳидов Ташкентдаги 2-тимройўчилар шифононаси қулғоз-бурун ва томоқи саллилари бўлмаси қозончи қизларди. У ўз қабулхонасида нафот билан турии бўйимларди даволанаётган беморларни ўз соҳаси бўйича тиббий кўрикдан ўтказиб, тегинчи маслаҳатлар берар, мугалажа тайинларди. Эгнидаги оппоқ ҳалати, кўзидаги кўзойин ўзига жуда яршиган. Оғиз-бурига эса, бир неча қаватли оғ дона тушиб олган. Босиди одатадигидек, ёруғликни кучайтириб, бир жойга жамлаб берадигандан маҳсус мослама, яъни рефлектор. У ҳозиргида ҳузуридан чиқиб кетган беморнинг касаллик тархида ўз тасвиларини шошилмай ёзар экан, стоддан бошини кўтариш, эшик томонга мурожаат қилди.

— Нафбатдаги одам кирсан, марҳамат!

Хонага кеттароқ ёшдаги кексароқ бир рус кишиши кирди. Абдулхай Абдулхай уна билан саломлашга, қаршидан маҳсус ўрнини ўтказиб, одати бўйича бемордан ёхарча сўраб-суршилтириш, унинг томоқ-бурун ва кулогини наазардан ўтказиб, бошлиди. Беморнинг сизи пешона суюти ва кулоги сўргичиниң қисмининг қочонларидир килинган мураккаб операция туфайли бироз кемтик бўлиб қолганини ва у ерда эски чандон борлингига аҳамият берди. Юраги худди бир нарсанни сезгандан беихтиёр ғалати бўлиб кетди, бемордан оҳиста сўради:

— Кулогигига қатон операция қилинган эди?

— 1945 йили.

— Каерда?

— Кенингсберг шахридаги ҳарбий госпиталда.

— Ким операция қўйган эди, эслай олмайсизми?

— Эслолмай ӯлмаймани, албатта эслайман, майор Воҳидов деган доктор!

Шундан кейин Абдулхай Иногомович анчага жим бўлиб қолди. Томонга худди бир нарса тикилтандек бўлиб, аъзой-бадани ҳаяжондан дир-дир тиғраб, нима қилинган биломай қолди. Бир лаҳазда хаёлди бутун бир умр, зарҳи жонлангандан бўлди наазарда. У ўзини бироз босиб, астанини қўйнаганда кўлга олиб, аввал қаршиидаги беморнинг афти-башараси, сўнг стол устидаги унинг ҳужжатларига зимидан тикинди. Унга Ватан уруши қатнанчига Трухачев Николай Антонович. Ҳа-ҳа, худди ўшандай Ҳайрият, тиғраб экан, — деди у ичидаги ўз-ӯзи.

— Барака топсан, майор Воҳидов! Ҳўп ажойиб, дил-каш, ажойиб одам эди-да.

— Шундай докторлар бор экан, сизнинг ҳәтингизни аераб қолишмаса, у ерда нима қилиб юрнишиб?

У шундай дедио, эйли туптори ўзининг енгил қанотига миндириб, унки узоқ-узоқларга олиб кетди.

Самариданд медицина институтини 1938 йилда тутатиб, ўзи таъламаган басбўйчича етадиган бир бўлал, иммунни шиғришни астобиди билан борлаган Абдулхай Воҳидов аспирантуранинни охирги йилни тутатиб, йирингли менингитнинг эшитув аъзольарига етазадиган аспоратлари хусусида фан-номзоди бўлиши иштиёқи билан банд эди. Афуски, тўсатдан бошлиган уруш бунга халасит берди.

* Жасоратнома ДОКТОР, ЭШИТАПМАН!

У 1941 йилнинг наҳратони қишида 36-үчи бригада врачи сифатида Москва мудофааси, Нороғомоник операцийаси амала ошириши фоъл иштирок этиди. 1942 йилнинг февраль ойида эса, 1-тапкілчада динизиси медицина санитари қисмининг бошлини ётиб тайинлайди. Бу динизия Курс, Белгород, Харьков шахарларини фашистлардан тозалашда ҳаҳаромонлик намуналарини курсатди. Эди вазифат узгарган, урушнинг йўналиши Гаро томонга кўчарди. Қисмларимиз шиғлатида ҳужумларини давом аттиришарди. Таҳликага тушсан душман чекинётгич шахар ва қишлоқларни вайрон қилади. Йарадорлар ниҳоятда кўп, шароит жуда оғар экан.

Абдулхай Воҳидов Минск, Вильнюс, Каунас, Кенингсберг шахарларини озод қилишда иштирок этиди. Беморларга малақати тиббада қўрасбат, уларни ҳәтта, жонговар сағфа қайтаришга ўз ҳиссасини қўшиди. 1944 йилда унга медицина хизмати майори узвони берildi.

...Абдулхай Воҳидов бирдан ўзининг ниҳоятда ҳолдан тойнанини сезиб қолди. Ахир у беш кечак-кундуда давомида ухламаган экан. Шу вақт ҳамиши у дам олаётган хонага кириб, оғир бемор келтирилганни айтди. Яна операция столи ёнгига бориша тиғраб кетди. Врач бор махоратини ишга солиб, беморнинг ҳәттини сақлаб колишига ҳаракат кетди. Ушбен соғиб кетди. Унга хонага сизиги ҳароратни кетди. Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?

— ...Мен... мен эди... — Ота бошқа сўзларини айтишга журъат этголмади. Ҳазин туйғудан қалби бўшашин кетди. «Ўлим ҳақ. Ой-куним ғиттиши шудир. Бечора қизим... Унга ҳақиқатни айтишга борсураси! Ахир бир пайтлар Абдулхай оғизида ҳаяжондан кетди. Нуринисо ўзигида ҳамо қиласиз?